

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність А4 (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і методики
викладання історії
протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач	Королько Андрій Зіновійович
Контактний телефон викладача	0342-59-60-06
E-mail викладача	andrii.korolko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок 15.30 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>«Вступ до спеціальності» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього рівня бакалавра з галузі знань А Освіта, спеціальності А4 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). Курс дозволить сформуванню загального уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку майбутньої професійної діяльності студентів предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта); ознайомити із особливостями навчання у вищому педагогічному закладі освіти; дати уявлення про роль самовиховання і самоосвіти у формуванні особистості майбутнього педагога.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення дисципліни є: розкриття перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю вчителя історії і громадянської освіти, сприяння підготовці першокурсників до практики; формування інтегральної, загальних, спеціальних (фахових) компетентностей, необхідних для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності. Важливим є спонукання студентів до активної пізнавальної діяльності, вироблення особистісного ставлення студентів до історичних подій та явищ, розвиток соціальних навичок, сприяння інтелектуальному розвитку й формуванню освічених, свідомих громадян нашої держави.</p> <p>Основні цілі вивчення дисципліни – сформуванню у студентів загального уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності; показати заклад загальної середньої освіти як центр майбутньої професійної діяльності; ознайомити зі змістом та основними формами навчання у закладі вищої освіти, видами і формами перевірки й оцінки знань, умінь та навичок студентів, правами і обов'язками, академічною доброчесністю ін.; розкрити місце педагогічної практики студентів у їх професійній підготовці, шляхи формування культури педагогічного спілкування; дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності; ознайомити майбутніх учителів з системою освіти в Україні, принципами її побудови; сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції, розвинути соціальні навички, спонукати до прагнення самостійно навчатися і розвиватися протягом всього життя.</p>	

Структурно-логічне місце навчальної дисципліни.

Кореквізити (ОК, що паралельно ведуться з вивченням дисципліни «Вступ до спеціальності»): «Українська мова за професійним спрямуванням», «Теорія і методика наукових досліджень, основи академічного письма та академічна доброчесність», «Політологія», «Філософія».

Постреквізити (наступні ОК, що використовують матеріали дисципліни «Вступ до спеціальності»): «Педагогіка», «Психологія», «Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча)».

4. Програмні компетентності та результати навчання

Пропонована дисципліна покликана розвинути наступні компетентності:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7 – здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК10 – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, реалізовувати пошук і критично оцінювати інформацію з різних джерел, використовувати її в професійній діяльності;

ЗК12 – здатність ухвалювати рішення та діяти із дотриманням принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання студента, які формуються під час читання цієї дисципліни.

ПРН 3 – виявляти критичне мислення, аналізувати, оцінювати та інтерпретувати інформацію з різних джерел, включно з цифровими ресурсами, визначати власну позицію із суперечливих питань;

ПРН 4 – демонструвати громадянську позицію, дотримуватися етичних норм, принципів академічної доброчесності, прав людини, верховенства права та демократичних цінностей;

ПРН 5 – знати зміст і методологію, сучасні наукові дослідження базових історичних дисциплін, володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни (д.ф.з.о. / з.ф.з.о.)

лекції	24 / 6
семінарські / практичні заняття	36 / 4
самостійна робота	30 / 80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1-й семестр	A4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.																								
	лекції д.ф.з.о. / з.ф.з.о.	семі- нарські (практич н.) заняття д.ф.з.о. / з.ф.з.о.	сам. роб. д.ф.з.о. / з.ф.з.о.																						
Тема 1. Особливості педагогічної діяльності.	2 / 2	2 / 2	2 / 6																						
Тема 2. Професійно-особистісні якості сучасного вчителя історії та громадянської освіти.	2 / –	2 / –	2 / 6																						
Тема 3. Система вищої освіти України. СТУДЕНТ – КНУВС – ФІПіМВ.	3 / 2	3 / 2	3 / 8																						
Тема 4. Підготовка студента у закладі вищої освіти.	3 / –	4 / –	4 / 10																						
Тема 5. Адаптація студентів до навчання.	2 / 2	2 / –	2 / 6																						
Тема 6. Педагогічна практика як форма самостійної роботи студента, її види.	2 / –	2 / –	2 / 6																						
Тема 7. Професійне самовиховання і саморозвиток майбутнього вчителя.	2 / –	2 / –	2 / 6																						
Тема 8. Самостійна робота студентів предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта).	2 / –	2 / –	2 / 6																						
Тема 9. Психолого-педагогічні особливості студентської групи.	3 / –	2 / –	2 / 6																						
Тема 10. Психолого-педагогічний аналіз вирішення протиріч і конфліктів у закладі вищої освіти.	3 / –	3 / –	3 / 8																						
Тема 11. Підготовка і захист (моделювання) творчих есе з актуальних проблем зі вступу до спеціальності.	– / –	12 / –	6 / 12																						
	ЗАГ:	24 / 6	36 / 4																						
6. Система оцінювання навчальної дисципліни																									
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Семестровий контроль рівня знань та успішності студентів відбувається у формі <i>заліку</i>. Підсумкова оцінка (максимум 100 балів) визначається як сума балів за поточний контроль знань (50 балів, перемножені на два). Підсумковий бал за поточний (і водночас, у підсумку, і семестровий) контроль знань складається із суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально – 15 балів), тематичних тестових контрольних робіт (максимально – 25 балів) та виконаного та захищеного індивідуального завдання (максимально – 10 балів) та в сукупності становить до 50 балів включно.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="3" style="text-align: center;">Шкала оцінювання:</th> </tr> <tr> <th style="width: 33%;">Університетська</th> <th style="width: 33%;">Національна</th> <th style="width: 33%;">Шкала ЄКТС</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90-100</td> <td style="text-align: center;">відмінно</td> <td style="text-align: center;">А</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">80-89</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">добре</td> <td style="text-align: center;">В</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">70-79</td> <td style="text-align: center;">С</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">60-69</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">задовільно</td> <td style="text-align: center;">В</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">50-59</td> <td style="text-align: center;">Е</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">незадовільно</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			Шкала оцінювання:			Університетська	Національна	Шкала ЄКТС	90-100	відмінно	А	80-89	добре	В	70-79	С	60-69	задовільно	В	50-59	Е		незадовільно	
Шкала оцінювання:																									
Університетська	Національна	Шкала ЄКТС																							
90-100	відмінно	А																							
80-89	добре	В																							
70-79		С																							
60-69	задовільно	В																							
50-59		Е																							
	незадовільно																								

	26-49	(з можливістю повторного складання)	FX
	1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F
Вимоги до письмових робіт	<p>Написання тематичної тестової контрольної роботи, як правило, є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки.</p> <p>Тематична тестова контрольна робота включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 10 тестових питань (по 1 балу за кожне питання). <p>Оцінювання знань студентів після проходження тематичної тестової контрольної роботи проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Приклади типового завдання для контрольної роботи, на основі питань, що розглядалися на лекційних і семінарських заняттях:</p> <p>Тематична тестова контрольна робота виконується в тестовій формі (10 тестів по одному балу за питання). Тести згенеровані на сайті дистанційного навчання на платформі d-learn на сторінці дисципліни.</p>		
Семінарські заняття	<p>У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Водночас здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики.</p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>На семінарському занятті діє такий принцип оцінювання:</p> <p>“90–100” балів – знання студента(ки) відмінні.</p> <p>Студент(ка) глибоко, ґрунтовно в деталях володіє теоретичними знаннями з курсу «Вступ до спеціальності». Виявляє усвідомлені вміння і навички, необхідні для майбутньої роботи, вміє використовувати необхідну джерельну базу та історіографію, порівнювати, співставляти різні явища і процеси, давати вичерпний аналіз порушеної проблеми, володіє понятійно-категоріальним апаратом дослідження тощо. Володіє просторовою компетенцією, вмінням систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал, історичним критичним мисленням, може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси в науковій діяльності, має синтетичне мислення, застосовує оптимальну стратегію науково-дослідницької роботи та ін. Керується у своїй роботі моральними та етичними нормами, принципами академічної доброчесності.</p> <p>“70–89” балів – знання студента(ки) добрі.</p> <p>Студент(ка) має глибокі й повні знання програмного матеріалу, усвідомлені вміння і навички, здатен(на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена. Володіє понятійним апаратом, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал, будує аргументацію на основі доказів. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію візуальних джерел, може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси в науковій діяльності, має певний рівень синтетичного</p>		

	<p>мислення, застосовує оптимальну стратегію пізнавальної діяльності тощо. В основному, керується у своїй роботі моральними та етичними нормами, принципами академічної доброчесності. Однак допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності.</p> <p>“50–69” балів – знання студента(ки) задовільні.</p> <p>У студента(ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (в межах 50% і навіть більше), не здатен(на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і надто спрощена. Посередньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, не вміє до кінця систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати матеріал, переконливо аргументувати свою відповідь. Вміє організовувати пошук візуальних педагогічних джерел, але не може їх критично проаналізувати. В основному, керується у своїй роботі моральними та етичними нормами, принципами академічної доброчесності, однак, хоч і володіє більшою частиною фактичного матеріалу, викладає його не досить послідовно і логічно, не завжди може пояснити причинно-наслідкові зв'язки.</p> <p>“1–49” балів – знання студента(ки) незадовільні.</p> <p>У студента(ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 40%), відсутні уміння й навички, тому він (вона) не здатен(на) їх використовувати на практиці; відповідь не змістовна, в роботі є дуже суттєві помилки. Не ознайомлений(а) належним чином з методологією та організацією підготовки до семінарських занять та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерела з візуальної історії. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом, відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка й оцінка інших. Не вміє організовувати пошук візуальних педагогічних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує на належному рівні сучасні інформаційно-технологічні ресурси та інноваційні технології в науковій діяльності.</p>
Індивідуальна робота	<p>Здобувачем вищої освіти здійснюється підготовка творчого есе з актуальних проблем вивчення педагогічної професії вчителя історії та громадянської освіти та здійснюється його захист (моделювання) на практичному занятті (на одній парі захист таких робіт 3–4 студентів). Підготовка і захист (моделювання) творчих есе з актуальних проблем зі вступу до спеціальності оцінюються максимально у 10 балів та переводяться бали за 100-бальною шкалою оцінювання. Суттєве, стисле і водночас повне розкриття питання з використанням набутих вітчизняної історіографії, охайне виконання роботи, впевнений його</p>

	захист на практичному занятті оцінюється у 9–10 балів. Неповне розкриття питання, поклик лише на декілька першоджерел, охайне виконання роботи, недостатньо впевнений його захист на практичному занятті – 7–8 балів. Часткове розкриття питання, приблизне знання проблеми, неохайне виконання роботи, недостатній за своєю змістовою наповненістю матеріалу захист на практичному занятті оцінюється на 6–5 балів. Нерозкриття завдання виражається у виставленні негативної оцінки – 2–4 бали. Індивідуальне завдання повинно бути оформлене у паперовому вигляді і у формі презентації (PowerPoint/PDF/Canva або ін. платформи/інструменти для підготовки презентації) та з додатком (у разі потреби) електронної версії і надана на перевірку викладачеві до встановленого планом терміну.										
Умови допуску до підсумкового контролю	Форма і терміни підсумкового контролю визначаються навчальним планом. Студент(-ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 25 і більше балів.										
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік . Розподіл балів <table border="1" data-bbox="577 925 1476 1225"> <thead> <tr> <th>Завдання</th> <th>Кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Три оцінки на семінарських заняттях</td> <td>5x3=15 балів</td> </tr> <tr> <td>П'ять тематичних тестових контрольних робіт</td> <td>5x5=25 балів</td> </tr> <tr> <td>Індивідуальна робота № 1</td> <td>10 балів</td> </tr> <tr> <td>Разом:</td> <td>50x2=100 балів</td> </tr> </tbody> </table>	Завдання	Кількість балів	Три оцінки на семінарських заняттях	5x3=15 балів	П'ять тематичних тестових контрольних робіт	5x5=25 балів	Індивідуальна робота № 1	10 балів	Разом:	50x2=100 балів
Завдання	Кількість балів										
Три оцінки на семінарських заняттях	5x3=15 балів										
П'ять тематичних тестових контрольних робіт	5x5=25 балів										
Індивідуальна робота № 1	10 балів										
Разом:	50x2=100 балів										

7. Політика навчальної дисципліни

Контрольні письмові роботи, як правило, виконуються студентами після почергово проведених дво-трьох семінарських занять.

Індивідуальний проєкт (завдання) виконується у вигляді підготовленого творчого есе та візуалізованої презентації з актуальних проблем вивчення педагогічної професії вчителя історії та громадянської освіти. Його результати захищаються у формі моделювання проблемних ситуацій з творчого есе на практичному занятті.

Академічна доброчесність:

У Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися [Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#); [Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#); [Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#); [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять та активна участь на лекціях, семінарських і практичних заняттях є

обов'язковою умовою успішного складання заліку з пропонованого курсу. Участь у семінарських і практичних заняттях може проходити в таких формах: виступ, опонування, моделювання проблемної ситуації, рецензія, участь у дискусії тощо.

За умови відсутності студента(-ки) на лекції чи семінарському занятті без поважних причин (довідки, виданої лікарською установою, заяви, підписаної в деканаті і т. п.), отримання негативної оцінки або невчасного виконання студентами індивідуальних робіт у визначений день (як правило, у вівторок о 15.30–16.30 год.) має відбутися відпрацювання. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом: [Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти](#). Політика курсу передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань у встановлений термін. Пропущене заняття студент(ка) може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило, «відпрацювання» проходить в усній формі, шляхом вирішення тестових завдань на сайті дистанційного навчання тощо.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#)

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Березяк К. М., Накорчевська О. П., Васильєва О. А. Психологічні особливості адаптації студентів до навчання в умовах війни. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 10 (15). С. 401–411. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/2473/2476>
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти. К. : ВВП «Компас», 1997. 64 с.
3. Винославська В. Психологічні особливості студентської групи. *Практична психологія та соціальна робота*. 2005. № 7. С. 65–70.
4. Вознюк О. В. Професійно важливі якості сучасного вчителя як творчої особистості. *Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціле життєвого навчання: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк*. Житомир : Рута, 2016. 400 с. С. 67–97. URL: http://eprints.zu.edu.ua/26223/1/Вознюк_МОНО_Педмайстерність_2016.pdf
5. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 92 с. URL: <http://surl.li/dlojk>
6. Главацька О.Л. Основи самовиховання особистості: навчально-методичний посібник. Тернопіль, 2008. 206 с.
7. Глівінська О., Мирончук Н. Особливості адаптації студентів перших курсів до навчання у ВНЗ. *Професійна підготовка фахівців у системі неперервної освіти : збірник наукових праць*. Житомир, 2015. С. 209–215. URL: <http://surl.li/mgowi>
8. Гурська О. Місце та роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі. *Витоки педагогічної майстерності*. 2014. Вип. 13. С. 103–108. URL: <http://surl.li/mszqi>
9. Закон України «Про загальну середню освіту». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2017. № 2145-VIII. URL: <https://data.rada.gov.ua/laws/show/651-xiv#Text>
10. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
11. Єрмоленко А. О. Професіограма й професійний портрет сучасного вчителя історії. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*.

2015. Вип. 124. С. 78–81. URL: file:///C:/Users/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B9/Downloads/VchdpuP_2015_124_22.pdf
12. Зязюн І., Крамущенко Л., Кривонос І. Педагогічна майстерність. Київ : Наука, 1997. 349 с.
13. Іванько В. В., Морозова С. М. Європейська концепція навчання протягом життя. *Молодий вчений*. 2018. № 4.3 (56.3). С. 33–36. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4.3/8.pdf>
14. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: [Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)
15. Кононко О. Особистісна компетентність майбутнього педагога: зміст, структура, умови формування. *Інноватика у вихованні*. 2019. № 10. С. 75–84. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/187/188>
16. Королько А., Коляда І., Камбалова Я. Мультиперспективність історії в умовах Нової української школи. *Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України*. Київ : Міленіум, 2023. Вип. 34 (1–2023). С. 159–175. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34.159-171>
17. Кривонос О. Педагогічна діагностика: історичні витоки, генезис, сучасні підходи в контексті концепції «Нова українська школа» : монографія. Суми : Видавництво СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2019. С. 131–168. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/кривонос.pdf>
18. Куценко Т. Навчання протягом життя: сучасні європейські виклики. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2020. № 1 (99). С. 55–64. URL: <http://gnvp.ddpu.edu.ua/article/view/198142>
19. Левківська Г. П., Сорочинська В. Є., Штифурак В. С. Адаптація першокурсників в умовах вищого закладу освіти: Навч. посібник. К. : Либідь, 2001. 128 с.
20. Методичні рекомендації до змісту та організації самостійної роботи студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2013. URL: <http://surl.li/czeph>
21. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії. К. : Академвидав, 2010. 200 с.
22. Навчальний план предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). ОР «Бакалавр». 2025 р. URL: <https://surl.li/awmamt>
23. Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів : довідник для пед. та наук.-пед. працівників / уклад. Н. М. Савельєва. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. 80 с. URL: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/dovidnik-nmz.pdf>
24. Непорада І. М. Адаптація студентів-першокурсників до дистанційного навчання в умовах воєнного стану. *Імідж сучасного педагога*. 2023. № 1 (208). С. 39–45. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/273771/269703>
25. Освітній процес Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://efund.pnu.edu.ua/3-1-osvitnij-protses/>
26. Освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія) ОР «Бакалавр». 2025 р. Режим доступу: <https://surl.li/bhmsgd>
27. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Підручник. Київ: Каравела,

2008. 352 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7258/7/L_Podoljak_V_Yurchenko_FS_2006_NPU.pdf
28. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. URL: <http://surl.li/lnqqs>
29. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: <http://surl.li/dztjc>
30. Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: <http://surl.li/evnhu>
31. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: <http://surl.li/emojt>
32. Права здобувачів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. ГКД: <https://efund.cnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>
33. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Влсова, В. В. Семиченко, С. Ю. Пащенко, Я. Г. Невідома / за ред. О.І. Власової. К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. 405 с.
34. Рашкевич Ю. М. Болонський процес: історія, стан та перспективи. *Освітня аналітика України*. 2018. № 3 (4). С. 5–17. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/5_16_Rashkevich.pdf
35. Рябовол Л. Освітні програми з предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія): актуальні вимоги. *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін. Науково-педагогічний журнал*. 2023. № 11. С. 3–8.
36. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. Київ, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
37. Стратегія розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2020–2027 рр. Івано-Франківськ, 2019. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Стратегія-розвитку-ПНУ_сайт2022.pdf
38. Студентський путівник. 2025 р. URL: <https://surl.li/iuyett>
39. Султанова Л., Тринус О. Професійне самовдосконалення майбутніх педагогів у контексті Нової української школи: навчальний посібник / Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 179 с. – URL: https://lib.iitta.gov.ua/729392/1/Посібник_для_ЕБ_НАПН.pdf
40. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с.
41. Щербаков К. Й. Вступ до спеціальності. К. : Вища школа, 1997. 165 с.
- Додаткова література:**
1. Балицька Т.В. Актуальні завдання вдосконалення самостійної роботи студентів у системі вищої школи. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2004. № 9: Педагогічні науки. С. 137–142.
2. Бех І. Д. Справедливість–несправедливість у міжособистісних взаєминах. *Педагогіка і психологія: Вісник АПН України*. 2006. № 1. С. 5–14.

3. Бохонкова Ю.О. Соціально-психологічна адаптація першокурсників до умов вищих навчальних закладів : монографія. Луганськ, 2011. 199 с.
4. Ващенко І. В. Конфлікт та його сутнісні характеристики. *Психологія: Зб. наук. праць*. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. Вип. 3 (10). С. 47–54.
5. Волкова Н. П. Конфлікти у педагогічному колективі закладу вищої освіти: причини виникнення та шляхи запобігання. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2019. № 1 (17). С. 113–124. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2019/1/16.pdf>
6. Дідух М. М. Проблеми й основні напрями адаптації студентів до умов навчання в закладах вищої освіти. *Юридична психологія*. 2019. № 2 (25). С. 61–69. URL: <http://surl.li/mgpce>
7. Дурманенко Є., Клиш І. Діалогічна міжособистісна взаємодія викладача і студентів як умова організації освітнього процесу в закладі вищої освіти. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 11(395). С. 24–30. URL: <http://ipc-dspace.org.ua/handle/123456789/171>
8. Жалдак Л. Управління гуртування студентської групи. *Освіта і управління*. 1999. № 3. – С. 99–102.
9. Єлькіна В. В. Психологічний аналіз феномена лідерства. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2005. № 3. С. 45–49.
10. Інститут історії і політології: 70 років педагогічної, наукової й громадської діяльності / під ред. професор М. Кугутяка. Івано-Франківськ : видавець Третяк І.Я., 2010. 336 с.
11. Історія Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/istoriia/>
12. Історія Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://ipmv.pnu.edu.ua/istoriia/>
13. Кайріс А. Д. Студентська група як чинник набуття професійної компетентності. *Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх психологів / під наук. ред. Лозової О.М.* Вінниця : Віндрук, 2014. С. 67–76. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4526/1/O_Kairis_KPP_IL.pdf
14. Карпенко М. М. Освіта протягом життя як чинник людського розвитку. *Аналітична записка. Гуманітарний розвиток*. 2015. № 20. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1865/>
15. Лаппо В. В. Психологічний клімат академічної групи як чинник виховання духовних цінностей особистості студента. *Наука і освіта*. 2015. № 10. С. 86–91. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2015/JRN_10/17.pdf
16. Лівенцова В.А., Мащенко С.В., Левадна Т.М. Самостійна робота студентів як ефективна складова навчання за кредитно-модульною системою. 2009. С. 114–118. URL: <http://surl.li/mszno>
17. Мирошник О. Г. Конфлікти у студентських групах з різною композицією за ознаками статі. *Психологія і особистість*. 2021. № 2 (20). С. 117–129. URL: <http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/article/view/239971/238420>
18. Михайленко О. Особливості організації самостійної роботи студентів у ВНЗ. *Молодь і ринок*. 2015. № 10. С. 64–68. URL: <http://surl.li/mszim>
19. Ніколаєнко С. І. Конфлікти у педагогічній взаємодії та способи їх розв'язання. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди»*. Дод. 1 до Вип. 29, Том 5. Київ : Гнозис, 2013. С. 222–227. URL: <http://surl.li/nexzl>
20. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу

(документи і матеріали 2003–2004 рр.). Київ – Тернопіль, 2004. 147 с.

21. Плющ В. М. Готовність майбутніх учителів до професійного самовдосконалення як психолого-педагогічна проблема. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 183. С. 139–143. URL: <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/433/412>

22. Профком студентів та аспірантів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника [сайт]. URL: <https://profkom.if.ua/>

23. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. К. : Міленіум, 2006. 344 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7585/1/Сисоєва%20Пед%20творч.PDF>

24. Спіріна Т. П., Зарюгіна Ю. Є. Особливості адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищому навчальному закладі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*. 2014. Вип. 32. С. 182–184. URL: <http://surl.li/mbpbj>

25. Студентський сенат Карпатського національного університету імені Василя Стефаника [сайт]. URL: <http://surl.li/nenth>

26. Теоретичні і методичні засади організації практики у закладах вищої педагогічної освіти: аналітичні матеріали / М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Н.О. Філіпчук; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2022. 278 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731924/1/АНАЛІТИЧНІ%20МАТЕРІАЛИ.pdf>

27. Тівєриадська Л. В. Студентська група як елемент педагогічної системи та виховного процесу ВНЗ. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2013. № 6. С. 46–51. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1-1.pdf>

28. Хан Є. Участь України у Болонському процесі: 12 років на шляху до європейського освітнього простору. *Європейські історичні студії*. 2017. № 7. С. 45–64. URL: <https://drive.google.com/file/d/1fRQ41K6AWMWGIQZXmmQhBcGpf9mU2JF9/view>

29. Чистяк О. В. Адаптація студентів першокурсників закладу вищої освіти. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 1., Т. 2. С. 149–152. URL: http://tppsp-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2019/part_2/30.pdf

30. Шалівська Ю. В. Професійне самовиховання майбутнього вчителя: теоретичні аспекти проблеми. *Іноватика у вихованні*. 2019. № 10. С. 281–288. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/article/view/196/181>

31. Шутов Д. О. Професійна компетентність вчителя історії профільної школи як суб'єкта освітнього процесу. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Педагогічні науки*. 2022. № 2 (53). С. 53–60. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/pedagogy/issue/view/226>

32. Шутов Д. Структура та складові професійної компетентності вчителя історії профільної школи. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2019. № 4. С. 3–14. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/88b46859-9401-4813-8d5b-f59bf6b24e88/content>

Викладач

Королько А. З.,
доцент кафедри історії України і
методики викладання історії